

Marián Žilík: „Všetko je inak“

Umelecká participácia: **Anabela Sládek a Jana Mináriková**

Koncepcia výstavy a kurátorka: **Eva Kapsová**

Vernisáž: **streda, 12. decembra 2018, 18.00 hod.**

Trvanie výstavy: 13. 12. 2018 – 17. 2. 2019

Miesto konania: **Salón**

Výstava s názvom Marián Žilík: „Všetko je jinak“ sa uskutočňuje pri príležitosti autorových nedožitých 70. narodenín. Výstava približuje vývin autorovej tvorby s dôrazom na maľbu. Výberovo sú prezentované ukážky z fotografickej tvorby a tiež tvorba vo verejnom priestore, a to prostredníctvom autorskej participácie – videofilmu Jany Minárikovej.

Tvorba akademického maliara Mariána Žilíka (1948 – 2017) je najviac známa obyvateľom a návštevníkom Nítry, ktorí sa prechádzajú po pešej zóne mesta alebo smerujú ďalej na Nitriansky hrad. Na týchto miestach sú osadené sochárske diela, ktoré autor postupne realizoval od deväťdesiatych rokov 20. storočia a ktoré sa i vďaka celkovému architektonickému stvárneniu podieľajú na novodobom kolorite mesta (*poklapy, Meč Fontána, Otcova studňa*, 1996). V roku 2000 vytvoril *Pamätník milénia* (Stolec) na Hradnom námestí s veršami Proglasu, je spoluautorom obnovy historickej studne na Vršku, kde realizoval *Mrežu Európy* (2006). Podieľal sa tiež na výtvarnom stvárnení Námestia M. R. Štefánika v Topolčanoch. Za viaceré diela vo verejnom priestore získal významné ocenenia (Cena Dušana Jurkoviča, 1996; CE.ZA.AR, 2009 a i.).

Tvorbe do verejného priestoru predchádzala však predovšetkým maľba a rovnakú pozornosť autor venoval fotografii. Fotografiu, v ktorej dominovali spočiatku prírodné a mestské motívy s poetickým nábojom, chápal neskôr najmä ako kritické médium. Predmetom Žilíkovko ekokritického pohľadu sa v ostatných rokoch stala krajina v bezprostrednom okolí Nítry.

Na téme jednotlivých diel sa podpísal Žilíkov vzťah k mestu a regiónu, autor tematicky reflektoval historický odkaz Veľkej Moravy, ale i ľudový – poľnohospodársky ráz nitrianskeho regiónu. Venoval sa tiež intímnym témam a témam spätých s kultúrou a moderným štýlom života. Scénickosť ako výrazová kategória spätá s divadlom sa podpísala na



poetike malieb i skulptúr. Vo viacerých projektoch v maliarskych alebo sochárskych šifrách autor kódoval aktuálne spoločensko-politické problémy, prekračujúce rámec regiónu (odkazy na osmičkový rok – 1968). Štýl figurálnej maľby sa vyvíjal od expresívno-realistického (70. roky 20. stor.) smerom k neoexpresionizmu; autor postupne abstrahoval od detailu,

prechádzal k väčšej štylizácii, plošnosti, neosobnejšiemu rukopisu v duchu popartu, až ku geometrizácii abstraktných tvarov (80. roky). V skladbe figurálnych motívov mu bol blízky princíp inscenovanosti a koláže. Prísľubom nového myslenia v maľbe je séria *Pečate* (2007). Nastáva odklon od tradičnej techniky olejomalby k akrylu a maľba tu pokračuje v duchu neokonceptuálnych tendencií. Práve maľba mala byť dominantou výstavy, na ktorej by boli prezentované autorove nové práce z oblasti maľby a fotografie. Tieto ostali len v náčrtkoch, skiciach a v „depozitári“ počítača, ale i vo fragmentárnych úvahách v zápisníku. Autor sa realizácie plánovanej výstavy, ktorú nazval netušene príznačne „Všetko je jinak“, nedožil. Aktuálna výstava, ktorá sa uskutočňuje pri príležitosti autorových nedožitých 70. narodenín, chce prierezovo priblížiť vývin jeho tvorby s dôrazom na maľbu (70. roky 20. stor. – nulté roky 21. stor.). Výberovo sú prezentované ukážky z fotografickej tvorby a tiež tvorba vo verejnom priestore, a to prostredníctvom autorskej participácie – videofilmu Jany Minárikovej. Výstava tiež odkazuje na nerealizované diela ako na „neprítomné telo artefaktu“ prostredníctvom osobitej kompozície výstavnej kolekcie.

Akademický maliar **Marián ŽILÍK** sa narodil 13. 6. 1948 v Mojmírovciach. Po ukončení štúdia na oddelení fotografie na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave (1963 – 1967) študoval maliarstvo na Vysokej škole výtvarného umenia (1970 – 1976) v ateliéri prof. Jána Želibského. Po skončení štúdia dostal Cenu Martina Benku za najlepšiu diplomovú prácu. Žil a tvoril v Nitre. Pracoval v Nitrianskej galérii, v rokoch 1991 – 2014 pôsobil ako pedagóg na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Spolupodieľal sa na založení a organizovaní činnosti Združenia výtvarníkov nitrianskeho regiónu N '89 (1989 – 2017). Bol nositeľom významných ocenení za tvorbu vo verejnom priestore. Za výnimočné celoživotné dielo v oblasti slovenského výtvarného umenia a za rozvoj nitrianskej výtvarnej kultúry mu bola v roku 2018 udelená Cena Mesta Nítry in memoriam. Zomrel 18. 10. 2017.